

**ÂŞIK ŞEREF TAŞLIOVA’NIN KENDİ TASNİFİ HİKÂYELERİNDE
AŞKIN DOĞUŞU***

**THE BIRTH OF LOVE IN THE STORIES CLASSIFIED BY ASHIK SHEREF
TASHLIOVA**

**АКСИОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ТЕМЫ ВОЗРОЖДЕНИЯ
АШИКСКОЙ ТЕМЫ В ПРОИЗВЕДЕНИЯХ АШИКА ШЕРЕФА ТАШЛОВА.**

Doç. Dr. Erdoğan ALTINKAYNAK**

ÖZET

Aşık Şeref Taşlıova Aşık Şenlik kolundan gelme, Kuzeydoğu Anadolu aşıklık geleneğinde, günümüzde yaşayan önemli aşıklardan birisidir. Kendisi tarafından tasnif edilen pek çok hikaye vardır. Bildiği hikaye sayısı da oldukça fazladır. Bu çalışmada Fikret Türkmen, M. Mete Taşlıova ve Nail Tan tarafından hazırlanan “Aşık Şeref Taşlıova’dan Derlenen Halk Hikâyeleri” adlı kitapta kendi tasnifi olarak yer alan hikayelerdeki aşkın doğuşu ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Şeref Taşlıova, aşık, hikaye, aşk, aşkın ortaya çıkışı, anlatım esası.

ABSTRACT

Aşık Şeref Taşlıova, one of the significant contemporary minstrels in the North Anatolian mistreling tradition, coming from the branch of Aşık Şenlik. There are a lot of stories which were classified by him. The numbers of stories known by him are quite a lot. In this study the birth of love in the stories classified by Aşık Şeref Taşlıova from the book, which name is “Aşık Şeref Taşlıova’dan Derlenen Halk Hikayeleri/Collected Folktales from Aşık Şeref Taşlıova”, edited by Fikret Türkmen, M. Mete Taşlıova and Nail Tan, will be evaluated.

Key Words: Şeref Taşlıova, Mistrel, Story, Love, Emergence of Love, Basis of Narration.

АННОТАЦИЯ

Ашик Шереф Ташлов является одним из известнейших современных представителей этой этнической культуры на севере Анadolу (Турция). Он является автором множества рассказов. Они еще раз подчеркивают своеобразие творчества ашика. Тема возрождения искусства ашиков раскрыта в подготовленной книге «Сборник рассказов Ашика Шерефа Ташлиова», при поддержке Фикрета туркмена, М. Мете Ташлиова и Наиля Тана.

* Bu makale, “Manas’ın Görünen Yüzleri: Kayçılar – Akınlar – Ozanlar – Aşıklar” Projesi kapsamında hazırlanmıştır.

** Ardahan Üniversitesi, İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, THE Öğretim Üyesi.

Ключевые слова: Шереф Ташлиов, ашик, рассказ, любовь, центральное место – любовь, основное понятие.

Bu güne kadar pek çok düşünür, şair, yazar, sanatkâr aşkın tarifini yapmıştır. Pek çok kişiyi bu kavram meşgul etmiş, üzerinde düşündürmüştür. Aşk şiir ve edebiyatın vazgeçilmez temalarından biridir. Anlatım esasına dayalı Türk halk edebiyatı ürünlerinde de aşk kavramı çok çeşitliliği ile birlikte tema olarak işlenmiştir.

Bizim burada anlatacağımız konu dünya çapında haklı bir şöhrete sahip Âşık Şeref Taşlıova'nın kendisi tarafından tasnif edilmiş hikâyelerinde aşkın doğuşu ile ilgili olacaktır. Taşlıova'nın incelememize konu olarak ele aldığımız kendi tasnifi hikâyelerini, Nail Tan tarafından Türk Dil Kurumu'nda derlemesi yapılarak Fikret Türkmen, M. Mete Taşlıova ve Nail Tan çalışmalarıyla meydana getirilen Âşık Şeref Taşlıova'dan Derlenen Halk Hikâyeleri adlı kitaptan aldık.¹

Âşık Şeref Taşlıova'nın bahse konu hikâyeleri toplam altı adet olup, adları ve kitabın içindeki sayfa numaraları

Bağdat Hanım İle Hafız Hikâyesi (245 – 275)

Seyyad Bey İle Güllü Kız Hikâyesi (276 – 321)

Gülistan İle Süleyman Hikâyesi (322 – 373)

Gelin Taşı Hikâyesi (374 – 386)

Emirhan İle Sümbül Hanım Hikâyesi (387 – 424)

Celal Bey İle İpek Sultan Hikâyesi (425 – 470)

Şeklinde. Ali Berat Alptekin, Taşlıova'nın tasnif ettiği ve bildiği hikâyeler başlığı altında otuz üç hikâye adı saysa da bunların hangilerinin kendi tasnifi olduğu ve hangilerinin başkalarına ait olduğu hususunda bir bilgi vermediği ve adı geçen hikâyelere ait bir metin bildirimini olmadığı için, Taşlıova'nın kendi tasnifi hikaye sayısı hakkında herhangi bir görüş belirtmiyoruz. (Alptekin, 112 – 113)

Anlatım esasına dayalı Türk halk edebiyatı metinlerinde kahramanlar genellikle dört şekilde âşık olmaktadır.

1. Bade içerek

2. Aynı evde büyüyen kahramanlar kardeş olmadıklarını anladıklarında

3. Bir resme bakarak

4. İlk görüşte (Alptekin 20 – 21)

Âşık Şeref Taşlıova'nın kendi tasnifi hikâyelerinde aşkın doğuşu ve kahramanların birbirlerine âşık olmaları aşağıda gösterilmiştir. Buna göre:

Bağdat Hanım İle Hafız Hikâyesi (Rüyada bade içirilerek) (1) (Türkmen vd. 250-251; 252)

Gülistan İle Süleyman Hikâyesi (Rüyada bade içirilerek) (2) (Türkmen vd. 356)

¹ . Fikret Türkmen, M. Mete Taşlıova, Nail Tan, **Âşık Şeref Taşlıova'dan Derlenen Halk Hikâyeleri**, Ankara 2008.

Celal Bey İle İpek Sultan Hikâyesi (Rüyada bade içirilerek) (3) (Türkmen vd. 430 – 432)

Seyyad Bey İle Güllü Kız Hikâyesi (İlk görüşte -) (4) (Türkmen vd. 287)

Gelin Taşı Hikâyesi (İlk görüşte) (5) (Türkmen vd. 377 – 379)

Emirhan İle Sümbül Hanım Hikâyesi (İlk Görüşte) (6) (Türkmen vd. 404)
aşık olmaktadırlar.

Araştırmacılar tarafından destan dönemi ile hikâye döneminin ortak ürünü sayılan veya geçiş dönemi ürünü sayılan ve Türkoloji için de çok önemli bir kaynak telakki edilen Dede Korkut hikâyelerinde iki türlü aşk ile karşılaşmaktayız.

1. Beylerin duaları sayesinde doğan çocukların birbirlerine doğuştan gelen kalbi alakaları sayesinde âşık olma, (Beyrek – Banı Çiçek)

2. Görür görmez âşık olma (Kanturalı – Selcen Hatun)

Bunların dışında evli kişiler ise birbirlerine ‘göz açuben gördüğüm, gönül verip sevdiğim’ gibi ifadeler kullanır.

Dede Korkut Hikâyelerindeki bu realist yaklaşımı Taşlıova’nın Seyyad Bey İle Güllü Kız Hikâyesi; Emirhan İle Sümbül Hanım Hikâyesinde görmekteyiz. Biz Taşlıova’nın âşıklığının yanında iyi bir okuyucu ve aynı zamanda içinde yaşadığı toplumun değer yargılarını, sosyal adet ve geleneklerini çok iyi bilen ve yaşama ve yaşatma arzusunda olan bir halk sanatkarı olduğunu da biliyoruz. Bu yönüyle Dede Korkut Hikâyelerini okuduğunu ve bundan da etkilenmiş olabileceğini düşünmekteyiz. (Ekici 7) Veya toplumumuzun kültürel genetiğinde, seçicilik ve estetik beğeni adına âşık olabilmenin ve bunu taşıyabilmenin gerekleri Taşlıova’nın içinde yaşadığı toplum ile bütünleşmesinin ve toplumun değer yargılarının niteliğinin bir yansıması olarak karşımıza çıkmaktadır da diyebiliriz. Bu da bize âşıkların toplumun dili, sözcüsü, toplumsal birikimlerin yaşaması ve yaşatılması adına kültür bekçisi olduklarını gösterir. Esasında Doğu Anadolu coğrafyası ve özellikle Kars ve civarı, sözlü kültür yoluyla, usta çırak ilişkisi içinde Dede Korkut’tan beri gelen destansı üretmelerin canlı olarak yaşatıldığı bir coğrafyadır. Bu coğrafyada yaşayan bir insanın Dede Korkut Hikâyelerini yorumsuz ve kusursuz olarak yaşadığına da şahit oluruz.

Konularına göre halk hikâyelerini genellikle 3 başlık altında toplanmaktadır. Bunlar:

1. Kahramanlık konulu halk hikâyeleri
2. Aşk konulu halk hikâyeleri
3. Kahramanlık ve aşk konulu halk hikâyeleri (Duymaz, 47)

Geleneksel Türk halk hikâyeciliğinde kahramanlar aynı zamanda toplum içinde belirli bir mevki olan, sosyal statü itibarıyla seçkin bir mevkide bulunan, kısacası soylu sayılan insanların çocuklarıdır.

Şeref Taşlıova’nın kendi tasnifi hikâyeleri yukarıda bahsettiğimiz tasnifin ikinci kısmına, aşk konulu halk hikâyeleri kısmına girmektedir. Aşk konulu halk hikâyelerinde kahramanlar genellikle ailenin tek çocukları olup, bir dervişin veya pirin verdiği elmadan ya da bir obje neticesinde doğarlar ve bu kahramanlar aşkın basite indirgenmemesi için vuslata ermeden bu dünyadan geçerler.

Taşlıova'nın iki hikâyesinde rüyalarında bade içerek âşık olanların birbirlerine bu dünyada kavuştuklarını (Gülistan İle Süleyman Hikâyesi; Celal Bey İle İpek Sultan Hikâyesi), bir hikâyesinde de kavuşamadıklarına (Bağdat Hanım İle Hafız Hikâyesi) şahit oluyoruz. Pertev Naili Boratav'ın belirttiğine göre, XIX. Asır başlarında âşıkları birbirine kavuşturmayan bazı Karşlı âşıkların kötü hadiselerle karşılaşması neticesinde, Karşlı âşıklar toplanarak, anlattıkları bütün hikâyelerin sonunda sevdalıları kavuşturmaya karar vermişlerdir.(Boratav 86) Sadece Kerem ile Aslı hikâyesinin sonunu değiştirmemişler ve bu hikâyeyi de günah telakki ederek fazla anlatmamışlardır. Ancak bu hikâyenin Türkmen ve Horasan varyantlarında ölümden sonra diriliş ve tekrar hayata vuslat içinde devam ediş, hikâyeye eklenmiş olarak vardır.(Duymaz, 73) Bunda toplumun, özellikle Türk toplumlarının sevenleri birbirine kavuşturma düşüncesi ve sevgiye ve aşka karşı büyük saygı duyması da yatmaktadır. Nihayetinde bazı anlatım ortamlarında dinleyicilerin anlatıcıyı silah ile tehdit ederek 'ya âşıkları kavuşturursun, ya da bu kurşunu yersin'(Boratav 86) gibi eylemlere giriştiği de bilinenler arasındadır.

Taşlıova'da da sevenleri kavuşturana karşı saygılı ve övücü sözlere rastlamaktayız. Ancak 'Bağdat Hanım ile Hafız' hikâyesinde sevenler birbirine kavuşamamışlar, 'Seyyad Bey ile Güllü Kız' hikâyesinde ise kavuşup kavuşamadıkları belirsiz olarak bitirilmiştir. Her iki hikâye de aslında bir efsaneye dayalıdır.

Rüya ve rüyaların tabiri meselesi ilk insandan günümüze kadar zihinleri meşgul etmiştir. Eski Mısır'da Firavunların gördükleri rüyanın gerçekleşeceğine inanıldığı bilinmektedir. Nitekim Hz. Yusuf'a Tanrı tarafından rüya tabir ilmi verildiği, rüya tabiri ilmi sayesinde zindandan kurtulduğunu da kutsal kitaplar zikretmektedir. Rüya görme ile ruhun bedenden çıkıp yalnız başına dolaşması arasında bir ilişki de vardır. Bazı masal araştırmacıları da masalların rüyalardan çıktığı görüşünü savunmaktadır.

Rüyada sevgiliyi görme ve âşık olma aslında dini bir temele de dayandırılabilir. Nihayetinde rüyada âşık olma veya ilerde evleneceği kişiyi rüyada görme hadisesinin en eski hallerinden birini, Sahih-i Buhari'de görmekteyiz. Hz. Muhammed (S.A.V) daha sonra kendisine eş olacak olan Hz. Ayşe'yi rüyasında gördüğünü söylemiştir.(Buhari, 80)

Rüya motifi anlatım esasına dayalı Türk halk edebiyatı metinlerinde oldukça fazla kullanılan bir motiftir. (Günay 1992) Âşıklık geleneği içinde de rüya motifinin oldukça etkili bir rolü vardır. Rüyalarında pir veya Hızır elinden bade içen âşıklar kendilerini diğer âşıklardan ayırırlar. Bade içmeyen âşıkları şair olarak görür, bazen de küçümserler.

Rüyada pir veya Hızır elinden bade içerek âşık olanların aşkları ulvileşmiştir. Onların sözleri de kendileri gibi yüceltilmiş olur. Bu sayede aşk cinsellikten uzaklaştırılmış, ulvileştirilmiş, ilahileştirilmiştir.

Rüyalarında bade içerek âşık olan gençler yemeden içmeden kesilmekte, bazı hallerde ağızlarına köpüklü kan dolmakta, hasta yataklarına düşmekte ve dertlerinin dermanını bilen bir kişi ile konuşmadan da âşık oldukları ortaya çıkmamaktadır.

Bir görüşte âşık olma veya yıldırım aşk göçebe veya hayvancı toplumların bir realitesidir. Leyla ile Mecnun tiplerinde olduğu gibi bir göçebe uzun ve derin duygulara, düşüncelere dalacak vakti kendisinde bulamaz. Dede Korkut Hikâyelerinde veya başta Koroğlu olmak üzere bütün kahramanlık hikâyelerinde olağanüstü bir durum neticesinde âşık olma vakasıyla karşılaşmıyoruz. Burada erkeğin bir sınavdan geçerek kendisine eş olacak kızı seçtiği ve bu sınav neticesinde kendisini alt edilmiş gören kızın, galip olan kahramana karşı derin bir sevgiyle bağlı kaldığı görülür.

Taşlıova'nın hikâyelerinin birinde bu durum daha net biçimde ortaya çıkar. (Gelin Taşı Hikâyesi) Yusuf Bey Yasemin Hanım'ın adamlarının ortasında vakarından ve cesaretinden bir şey kaybetmeden dururken Yasemin Hanımın gönlünü çelmiştir.

Sonuç olarak

1. Şeref Taşlıova'nın anlattığı ve Türk Dil Kurumu yayınlarından çıkan kitap içerisinde kendi tasnifi 6 hikâyesinin üçünde kahramanlar rüyalarında bade içerek, üçünde ise ilk görüşte âşık olmaktadır.

2. Taşlıova'nın yaşadığı coğrafya geleneksel Türk kültürünün canlı olarak yaşatıldığı bir coğrafyadır. Hayvancılık ve yayla kültürü bu coğrafyanın ekonomik hayat tezahürünü oluşturur. Hikâyelerinde de bu kültürün açık izleri ve Dede Korkut Hikâyeleri bağlantısı açıktır.

3. Rüyalarında bade içerek birbirine âşık olan kahramanlar genellikle vuslata ermeden ölürlür. Taşlıova'nın hikâyelerinin birinde bu durum ortaya çıkmakta, ikisinde ise vuslat gerçekleşmektedir.

4. İlk görüşte âşık olma diğer üç hikâyesinde gerçekleşmekte, bunlardan birinde vuslatın gerçekleşip gerçekleşmediği belirsiz bırakılmakta diğer ikisinde ise vuslat gerçekleşmektedir.

5. Taşlıova'nın kendi tasnifi hikâyelerinde ilk görüşte âşık olmak için fiziki güzellikler yeterli olarak görülmektedir.

6. Taşlıova'nın hikâye kahramanları seçkin, itibarlı veya soylu kişilerden seçilmiştir.

7. Taşlıova'nın hikâye kahramanları genellikle ailelerin tek çocuklarından oluşmaktadır. Ancak bu çocukların dünyaya gelişleri ile ilgili bir bölüm yoktur.

8. Taşlıova hikâyelerinden bazılarının çıkış noktasını efsanelerden almıştır. Gerek hikâye anlatıcılığını ve gerekse geleneğe bağlılığı kendi tasnifi hikâyelerinde açıkça görülmektedir.

NOTLAR

1. Türkmen vd., a.g.e. s.250–251 —Yavrum, bu tasın içini bir suyla doldurup sana vereceğiz! Buna aşk badesi derler. Bunu içtikten sonra, Cenabı Allah sana aşk ilhamı verecektir. Haa, badeyi ikinci defa içtikten sonra da sana bir yer göstereceğiz. Oraya iyice, dikkatle bak ki; senin kaderin; alın yazın, hayatın oradadır.

Bağdat Hanım, dervişlerin doldurduğu tasta:

-Peki derviş baba, Bismillahirrahmanirrahim! Deyip kudret cemini, badesini içtikten sonra, 366 damar, 144 parça kemiği od tutup yanmaya başladı.

Derviş dedi ki:

-Bak yavrum! Şu iki parmağımın arasından ne görüyorsun?

Bağdat Hanım, şöyle bir baktı ki:

-Allah Allah! Burası Çıldır Gölü'nün karşısındaki, babamın konağının karşısındaki köy!

-Ha yavrum! Oraya iyice bak! Orda bir yiğit göreceksin!

Bağdat Hanım, şöyle bir baktı ki, ne baksın? Ocağın batmasın yiğit? Başını yastığa koymuş, derin bir düşünce içerisinde. Derviş:

-Yavrum, o yiğide derler Hafız! Seni ona âşık ettik, şimdi gidiyoruz onu da sana âşık edeceğiz! Bundan sonrasını biz biliriz, sen bilmezsin! Hele yukarıya bak ne görüyorsun? dedi.”

Türkmen vd. a.g.e, s.252.

“E bu bir hikâyedir. Bu pirlar, bu dervişler, aynı dakikada, aynı saniyede sırta kadem basıp doğrudan doğruya Hafız’ın yanına geldiler. Hafız’a da aynı badeyi, aşk badesini verdiler. Hafız’a da aynı şekilde kudret aynasından, iki parmağının arasından yol gösterip, kimi göstermişlerdi? Bağdat Hanım’ı! Eski üstatlarımız derler ki; kudret badesi içen bir aşığın ağzından kanlı köpük akarmış ve kırk gün uykuda yatarmış. Hafız’ın başladı ağzından kanlı köpükler taşmaya. Oda kapısı kapalı. Kuşluk vakti oldu. Her zaman ta sabah ezanından kalkan Hafız meydanda yok. Eee, bir babanın ananın tek oğlu. İki bacısı var. Herkes onu çok seviyordu: “Acaba, bunu vuran mı oldu? Başına taş mı düştü? Yoksa bir hastalık mı geçiriyor?” diye merak ettiler. Kim geldi? Anası. Anası baktı ki, oğlunun kapısı kapalı. Kapıya vurdu, açtı. Baktı ki, oğlunun ağzından taşan kanlı köpükler yastığın üzerini kan içinde bırakmış.”

2. Türkmen vd. a.g.e, s.356.....

“-Bak iki parmağının arasından ne görüyorsun?

Süleyman, bir baktı ki:

- Allah Allah! Burası bizim Bayburt’taki Ziya Ağa’nın hanesi. Dere köyündeki Ziya Ağa’nın evi.

-Yavrum bir bak ne görüyorsun içerde?

Süleyman evden içeri girdi, baktı ki; “Her taraf benim gördüğüm evin içi, benim kaldığım ev.”

-Gir sağ taraftaki odaya. Başını uzat!

Başını uzatıp baktı ki, ne baksın! Ocağın batması! Ziya Ağa’nın kızı Gülistan Hanım yataklar içerisinde. Ayva gibi sararmış, solmuş, zayıflamış, perişan. Gözleri yaşlı. Nurani derviş dedi ki:

-Eee yavrum! Allah’ın kudret kalemidir! Cenabıallah bu kızı sana yazmış. Sen bu kızı bu vaziyette koyarsan senin için rast gitmez. Yavrum bunu sana âşık ediyoruz, seni de buna âşık ediyoruz!

Çıkarttı, şöyle kudret ceminden Süleyman’a bir kadeh sunduktan sonra, bunun 366 damar, 144 parça kemiği ateşe düşmüş gibi yanmaya başlayınca:

- Yavrum, hele bak, sizin hanın duvarları da pek iyi değil, dedi.

Süleyman, başını kaldırıp hanın duvarlarına bakıp geri döndü ki, ne derviş var ne de hiçbir şey var.”

3. Türkmen vd. a.g.e, s.430-432.....

“Açtı bir bohça. Böyle ipek gibi bir şeyin içersinden bir taş çıkardı. Uzattı:

-Yavrum, bismillahirrahmanirrahim de! O tasın içersinde bir su var. Yavrum bunu nûş et, yani iç.

-Derviş baba, hayırdır? Ben az önce zaten suyumu içtim.

-Yok yavrum. Bu, çok önemli, kudret suyudur. Bunu Cenabıallah herkese vermez.

-Derviş baba, demin yoktu. Tas boştu. Bu su nerden geldi?

-Onu sen bilmezsin, dedi Derviş:

Celal Bey, suyu kaldırdı, bismillah dedikten sonra içti. Biraz sonra bunun içersine bir ateş düşmeye başladı. Ateş, yanmaya başladı. Derviş dedi ki:

-Nedir senin bu halin?

-Derviş baba, yanıyorum! dedi Celal Bey.

-Ha yavrum, bu aşk badesidir! dedi. Bu aşk badesi insanı yakar ama inşallah sonu hayır olur.

İkinci bir kadehi daha doldurdu.

-Bu ilk içtiğin kadeh bizi, on sekiz bin alemleri, kainatı yaratan Cenabıallah'ın, yaratının aşkıdır! dedi.

Celal Bey, bir nar gibi kızardı. Bir hararet içersine düşerken; Derviş yeşil bir mendilin içersinden çıkardı, ikinci kadehi de doldurdu.

-Al! Yavrum bunu da iç. Bunu da iki cihan serveri Hazreti Muhammed Mustafa aşkına iç! dedi.

Celal Bey, bunu da nûş ettikten yani içtikten sonra vücudunda bir rahavet, vücudunda bir hoşluk meydana geldi.

-Allah senden razı olsun Derviş Baba! dedi.

Derviş:

-Ay yavrum, esas sana armağan olarak getirdiğim kadeh son kadehtir! dedi.

Son kadehi de doldurdu.

-Yavrum! Bunu da nûş edeceksin, yani içeceksin.

-Bu kimin aşkına?

Peh peh peh, ocağın batmasın!

-Yavrum bu da, Semerkant Bey'i Yakup Bey'in kızı İpek Sultan'ın aşkıdır.

-Aman Derviş Baba, bura nere, Semerkant nere? Yakup Bey nere, onun kızı İpek Sultan nere?

-Yavrum sen bunu iç, geri kalanına karışma! Dedi Derviş Baba.

Celal Bey, bu kadehi içtikten sonra, üç yüz altmış altı damar yüz kırk dört parça kemiği od tutup, ateş tutup yanmaya başlarken, derviş baba dedi ki:

-Celal Bey, şu iki parmağımın arasından bak, ne görüyorsun?

Şöyle Derviş'in iki parmağının arasından baktı ki, çok müzeyyen bir şehir, mükemmel bir şehir. Her tarafı mamur, her tarafı abad bir şehir. Şehrin munasip yerinde yapılmış bir saray var.

-Hah yavrum, işte o İpek Sultan'ın babasının sarayıdır! dedi.

Sarayın yanı başında bir ev var. Evin ocağı batmasın! Önünde havuzlar, güller, bahçeler. Envai çeşit kuşlar ötüşüyor içersinde.

-Yavrum o da senin sevgilin İpek Sultan'ın oturduğu evdir! dedi.

Celal Bey, baktı ki karşısında İpek Sultan.

-İyice yakın bak yavrum!

İyice yakın baktı ki ne baksın! Başında kırk taze kız. [Buna cariye deriz; âşıklar, ustalarımız bunu böyle söylerdi.] Kırk cariyesiyle havuzun kenarında sallanıp gezdiği zaman, İpek Sultan'ın iki kaşının arasından çıkan bir ok Celal Bey'in sinesine saplandı. Sendelemeye, sallanmaya başladığı zaman Derviş Baba tekrar dile geldi:"

"Efendim, bu minval üzere aşığı maşuğa bağlayan bu Derviş, tayyi mekan dediğimiz bu insan, gözünü açıp yumuncaya kadar kendisini doğrudan doğruya Semerkant'a, Yakup Bey'in sarayında İpek Sultan'ın yanına ulaştırdı. Aynen Celal Bey'i maşuk ederek İpek Sultan'ı da Celal Bey'e âşık etti."

4. Türkmen vd. a.g.e, s.287..

"Güllü Kız, kedi gibi yavaş yavaş ayaklarının burnuna basa basa Seyyad Bey'in yakınına yaklaştığı zaman iyice dikkatle baktı: "Ya Rabbi, dünyada acaba bunun gibi yakışıklı, bunun gibi bir yiğit daha yarattın mı?" dedi.

O zaman içinde bir aşk ateşi, alevi yanmaya başladı; gönül bacasının ince ince dumanı çıkararak. On dört yasemin zülfünden bir tanesini taktı sinesine. Burada ne diyecektir Seyyad Bey'e. Seyyad Bey ona ne diyecektir? Her ikisine vekâleten ben söyleyeyim. Allah hepinizi var etsin. Sağ olun!"

"Allah Allah, gökyüzünden sanki yıldızlar aşağıya inmiş de, içinde ay var! [Ay da Güllü Kız idi.] Yahu, bu bir kadın olarak söylüyor da, ben koskoca bir bey oğluyum! Gurbet ele düşmüşüm. Ben niye söylemeyeyim? Deyip alır bakalım Seyyad Bey karşılığında ne söyler?"

5. Türkmen vd. a.g.e, s.377-379...

"Yasemen Hanım, şöyle on dört yasemin zülflerini taramış. Eskiden, yayla kızları saç örgülerinin ucuna, mavi boncukla beraber tavukların kanat kemiklerinin ucunu takarlarmış. Yasemen Hanım, aynı şekilde örüklerine tavuk kanatlarının ucunu ve mavi boncukları takmış. Yusuf, ocağın batmasın! Yasemen'i gördüğü zaman böyle gönülden gönüle âşık oldu. Eee yiğit! Koç oğlu koç!"

.....

"Yusuf Bey, böyle bir geri döndü. Yasemen Hanım'ın muhafızlarıyla harp etse onları haklayacak güçte ama olmaz! Tekrar geri döndü, Yasemen Hanım'a böyle kıyık bir gözle baktığı zaman, Yasemen Hanım'ın yüreği Sultan Süleyman'ın yüreği gibi yanmaya başladı. Yasemen Hanım burada dursun, ben size nerden haber vereyim?"

6. Türkmen vd. a.g.e, s.404

"Emir Han, şöyle adım adım ileriye yürüdü. Sümbül Hanım, böyle bir baktı ki: "Bre, ocağın batmasın! Cenabıallah seni yarattığı zaman ne güzel yaratmış. O, kalemin en güzeliyle çizmiş seni!"

Efendim, Emir Han'ın sinesinden çıkan bir tîr-i temran, aşk oku, sanki Sümbül Hanım'ın sinesine saplandı, şöyle iki kürek arasından söküp çıkmaya başladı. Sümbül Hanım, böyle bir sendeledi, sallanmaya başladı.

.....

“Bu arada, kim? Emir Han da gönülden gönüle Sümbül Hanım’a öylesine âşık olmuştu ki, artık içerisine bir ateş düştü. İnce ince yanmaya başlarken Sümbül Hanım, bu vaziyet karşısında burada fazla kalmadı.”

KAYNAKLAR

Fikret Türkmen, M. Mete Taşlıova, Nail Tan, **Âşık Şeref Taşlıova’dan Derlenen Halk Hikâyeleri**, Ankara 2008.

Ali Berat Alptekin, **Halk Hikâyelerinin Motif Yapısı**, Ankara 1997.

Metin Ekici, **Dede Korkut Hikâyeleri Tesiri İle Teşekkül Eden Halk Hikâyeleri**, Ankara 1995.

Ali Duymaz, **Nevruz Bey Hikâyesi (İnceleme – Metinler)**, Aydın 1996. Pertev Naili

Boratav, **Halk Hikâyeleri ve Halk Hikâyeciliği**, İstanbul 1988.

Ali Duymaz, **Kerem ile Aslı Hikâyesi Üzerine Mukayeseli Bir Araştırma**, Ankara 2001.

Umay Günay, **Türkiye’de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi**, Ankara 1992. Zeynü’l-din

Ahmed. B. Abdi’l Latifi’z-Zebidi, Sahih-i Buhari Muhtasarı, **Tecrid-i Sarih Tercümesi ve Şerhi**, Mütercim ve Şarihi Kamil Miras, IV, Ankara 1992.